

Priloga:

NAČRT ODVZEMA VELIKIH ZVERI ZA LETO 2004

I

Pri izdelavi načrta odvzema velikih zveri iz narave za leto 2004 je upoštevan:

- dosednji trend odvzema velikih zveri (odstrel, odlov, izgube) in analizo odvzema v zadnjem letu;
- trend ugotovljenih škod od velikih zveri;
- trend konfliktnih dogodkov z medvedi, ki jih beleži intervencijska skupina za rjavega medveda;
- podatke o štetju in oceni številčnosti populacije rjavega medveda, ki sta jo izvedla Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije v letih 2000, 2001, 2002 in 2003;
- teoretične osnove in praktične izkušnje, ki so si jih v preteklih letih pridobili strokovnjaki Zavoda za gozdove Slovenije na področju upravljanja s populacijami velikih zveri v Republiki Sloveniji.

Načrt je usklajen s strokovnimi službami Zavoda za gozdove Slovenije in pristojnimi organi lovskogojitvenih območij oziroma področnimi zvezami lovskih družin.

I. RJAVI MEDVED

1. Izhodišča za odvzem iz narave

1.1 Stanje populacije in dosednji trend odvzema rjavega medveda

Pregled odvzetih medvedov iz narave v sedmih lovskih letih (1.4. tekočega leta do 31. 3. naslednjega leta) v času od l. 1994 do 2000 ter odvzem v koledarskih letih 2001, 2002 in 2003 po spolu in teži:

Št. odvzetih medvedov	Po spolu			Po teži				Skupaj
	samci	samice	nezn.**	do 100 kg	101-150 kg	nad 150 kg	nezn.**	
cela Slovenija								
Lov. leto 94/95	19	20	2	23	11	6	1	41
Lov. leto 95/96	23	8	1	16	9	6	1	32
Lov. leto 96/97	29	17	1	28	16	3	-	47
Lov. leto 97/98	29	20	-	32	13	4	-	49
Lov. leto 98/99	37	21	4	29	20	9	4	62
Lov. leto 99/00	33	23	-	40	5	11	-	56
Lov. leto 00/01	38	21	-	37	19	3	-	59
Koled. leto 2001*	34 (6)	20 (3)	2	32 (5)	15 (4)	7	2	56 (9)
Koled. leto 2002	73	42	1	86	20	9	1	116
Koled. leto 2003	45	26	1	53	13	6	-	72
Skupaj 94/03	354	215	12	371	137	64	9	581*
Razmerje (%)	61	37	2	64	24	11	1	100

* v vrstici koledarsko leto 2001 je všteti tudi 9 medvedov, ki jih prištevamo tudi v odvzem lovskega leta 2000/01 (1. 4. 2000 – 31. 3. 2001), v skupnem zbirniku (94/02) pa niso dvojno zajeti;

** kategoriji neznano pri spolu in teži sta posledica nepopolno vodenih evidenc pri upravljalcih lovišč oziroma neugotovljivost spola pri nekaterih izgubah.

Odvzem v zadnjem koledarskem letu (2003):

LGO	Odvzem zaradi uravnavanja populacije	Izredni odvzem	Izgube	Skupaj odvzem
Koč.-belokranj.	17	11	3	31
Notranjsko	17	3	4	24
Krimsko	5	-	3	8
Novomeško	2	1	-	3
Zah. visokokr.	5	-	-	5
Obalno-kraško	-	-	1	1
SKUPAJ	46	15	11	72

Odvzem iz narave po težnosti in spolni strukturi v letu 2003:

LGO	Do 100 kg	100-150 kg	Nad 150 kg	Moški	Ženski	Neznano	Skupaj
Koč.-belokranj.	23	6	2	20	10	1	31
Notranjsko	18	3	3	16	8		24
Krimsko	6	1	1	4	4		8
Novomeško	2	1		2	1		3
Zah. visokokr.	3	2		3	2		5
Obalno-kraško	1				1		1
SKUPAJ	53 – 74%	13 – 18%	6 – 8%	45 – 63%	26 – 36%	1	72

Realizacija odločbe za odvzem rjavega medveda iz narave, št. 322-08-2/2003-2, ki jo je za leto 2003 izdalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (60 medvedov za odvzem zaradi uravnavanja populacije in 20 medvedov za izgube in izredne odvzeme) je bila 90%, od tega 77% pri odvzemu zaradi uravnavanja populacije in 130% pri drugih dveh potencialnih vzrokih odvzema. Ob tem moramo poudariti, da so upravljavci lovišč izjemno pazili na pravilno izvedbo odvzema, kot jih je predvidevala odločba. V jeseni je bila odločba dopolnjena s sklepom št. 322-08-2/2003-13, s katerim se je prerazporedilo realizacijo izgub in izrednih odvzemov nad predvidenih 20 osebkov v breme odvzema zaradi uravnavanja populacije, kar je tudi vplivalo na to, da odločba ni bila v celoti realizirana.

Odvzem rjavega medveda iz narave v letu 2003 je bil drugi najštevilčnejši v zadnjem desetletju, potem ko smo pri populaciji medvedov vrsto let le akumulirali prirastek. Ocenjujemo, da odvzem v letu 2003 ne dosega letnega prirastka medveda, tako da poseg ne moremo ocenjevati za redukcijskega. Glavnina odvzema (64%) je bila realizirana skozi z odvzemom zaradi uravnavanja populacije, ki so ga opravili upravljavci lovišč, 21% je bilo izrednega odvzema zaradi konfliktnih dogodkov z medvedi ter 15% izgub (pogin, izgube v prometu – cesta, železnica). Delež (relativni) odvzema zaradi uravnavanja populacije v skupnem številu odvzema je potem, ko je vrsto let upadal, ponovno nekoliko narasel, delež izrednega odvzema pa je približno enako visok kot v predzadnjem letu in precej višji kot v predhodnih letih, medtem ko je delež izgub nekoliko upadel z ozirom na zadnja leta, vendar v nominalni vrednosti ostaja približno enako visok.

V odvzemu izrazito prevladujejo medvedi do 100 kg telesne teže (z 74% vsega ugotovljenega odvzema). Ocenjujemo da je bil delež iz populacije izločenih medvedov razreda med 101 in 150 kg ter nad 150 kg (26% vsega ugotovljenega odvzema) primeren stanju v populaciji.

Po spolni strukturi med odvzetimi živalmi močno prevladujejo samci nad samicami (63%:36%). Razmerje ni ugodno, saj vpliva na neuravnoteženost spolne strukture medvedov v korist samic, ki odstopa od naravnega spolnega razmerja 1:1 ob poganju.

V odvzemu 2003 je bilo od 72 izločenih medvedov le 5 spolno zrelih samic – 7%, 49 izločenih medvedov – 64% pa še ni bilo spolno zrelih (mladiči 0+, mladiči 1+, osebki 2+ in 3+). To pomeni, da s posegom v letih 2002 in 2003 (skupaj 16 spolno zrelih samic) nikakor nismo prizadeli reproduktivnega dela populacije, kljub nekoliko višjemu odvzemu po absolutnem številu.

1.2 Stanje in trend škod po rjavem medvedu

Ocena trenutnega stanja na podlagi do sedaj zbranih podatkov o nastali škodi od medveda na domači živini, čebelah, ostalih kmetijskih kulturah in drugem premoženju (skladno z metodologijo izplačila odškodnine) ter 10-letna analiza kaže naslednje stanje:

Leto	Število škodnih primerov	Škoda v SIT
1994*	7	837.000,00
1995	57	2,826.562,00
1996	45	6,139.890,00
1997**	81	9,724.539,00
1998	105	28,913.215,00
1999	138	23,921.963,00
2000	139	12,614.238,00
2001	123	10,601.558,00
2002	503	31,483.145,00
2003***	229	23,277.494,00

* Op.: število škodnih primerov v letu 1994 ni povsem primerljivo, ker vsi primeri, zaradi neinformiranosti ljudi o možnostih za povračilo škode, niso bili prijavljeni.

** Op.: škoda v SIT ni korektno primerljiva, ker je bila odškodnina za eno domačo žival v letih 1994 do 1997 2- do 3-krat nižja kot od tu naprej.

*** Op.: poslani zahtevki oškodovancev s strani ZGS na MKGP. Dokončna analiza dejanskih izplačil bo po uskladitvi podatkov z MKGP znana v prvih mesecih 2004.

Iz preglednice je razvidno, da so se po številu primerov škode po rjavem medvedu do leta 2002 ustalile na nekaj čez sto primerov na leto. Nominalna vrednost izplačane odškodnine je najprej vseskozi naraščala, sprva počasneje, v letih 1998 in 1999 pa za razliko od prejšnjih let skokovito. Izplačana odškodnina ima od leta 1998 do leta 2002 rahel negativen trend, letih 2002 (izrazito) in 2003 (nekoliko nižja) pa je ponovno močnejše porasla.

Število škodnih primerov je v letu 2003 nižje kot v preteklem letu. Vzrok je lahko predvsem predčasno spravilo poljščin zaradi suše in slabši obrod sadja.

Število škodnih primerov je največje na področju notranjske (97 primerov), kočevske (62 primerov), krimske (24 primerov) in obalno-kraške (18 primerov) regije, kar je prav gotovo rezultat številčnosti rjavega medveda. Največ povzročene škode je v t.i. osrednjem območju medveda z dokaj intenzivno tendenco širjenja v t.i. robni prostor, kar se ujema z rezultati monitoringa in ocenami številčnosti rjavega medveda.

1.3 Štetje rjavega medveda in ocena številčnosti populacije

Štetje rjavega medveda in ocena številčnosti populacije sta bila skladno s sklepi Vlade RS iz leta 2000 izvedena tudi v letu 2003, in sicer dvakrat (maj, oktober) po znani metodi, ki sta jo že pred leti zasnovala prof. dr. Adamič in LZS.

Analiza, ki smo jo izvedli po štetju v oktobru 2003, kaže naslednje stanje:

- **Datum štetja:** noč iz 10./11. 10. 2003 – na noč polne lune;

- **Števena mesta:** skupaj 366

- **Vremenske razmere:** vreme je bilo ugodno, po večini jasno in je omogočalo neovirano štetje. Močan gozdni obrod plodonosnega drevja (kostanj, bukev, hrast) v letu 2003 je močno znižal koncentracijo prihoda medvedov na krmišča, zato so rezultati relativno slabi.

- **Sodelovanje pri štetju:** Pri štetju so sodelovali upravljavci lovišč (lovci v LD in GL) v posameznih LGO, delavci Zavoda za gozdove Slovenije, zunanji sodelavci/vabljeni (okoli 40 študentov biologije, gostje iz ARSO) in nekateri novinarji.

- **Lovišča, ki niso vrnila poročil o štetju in oceni številčnosti:**

- Soško LGO: LD Čaven, LD Školj Brje, LD Tabor Dornberk, LD Dobrovo, LD Fajti hrib, LD Kanal, LD Col

- Triglavsko LGO: LD Smast, LD Ljubinj, LD Log pod Mangrtom, LD Podbrdo

- Obalno-kraško LGO: LD Dolce Komen, LD Jezero Komen, LD Marezige, LD Izola, LD Strunjan, LD Dekani, LD Istra Gračišče, LD Trstelj Kostanjevica, LD Raša Štorje

Rezultati štetja in ocene številčnosti:

LGO	Število lokacij štetja	Skupaj preštetih	Samice in mladiči v 1. življenj. letu		Mladičev na samico v 1. letu	Samice in mladiči v 2. življenj. letu		Mladičev na samico v 2. letu
Kočevsko-belokranjsko	127	120	18	31	1,72	4	5	1,25
Notranjsko	95	59	5	9	1,80	3	7	2,33
Krimsko	62	30	1	2	2,00	6	9	1,50
Dolomitsko	3	3	/	/	/	1	1	1,00
Novomeško	29	10	1	1	1,00	1	1	1,00
Obalno-kraško	16	1	/	/	/	/	/	/
Gorenjsko	0	0	/	/	/	/	/	/
Savinjsko-kozjansko	0	0	/	/	/	/	/	/
Triglavsko	7	0	/	/	/	/	/	/
Soško	24	0	/	/	/	/	/	/
Idrijsko	3	1	/	/	/	/	/	/
SKUPAJ	366	224	25	43	1,72	15	23	1,53

Po podatkih, ki smo jih uspeli pridobiti je bilo preštetih 224 medvedov, od tega 25 samic in 43 mladičev v prvem življenjskem letu in 15 samic ter 23 mladičev v drugem življenjskem letu, kar da v prvem primeru 1,72 mladiča/samico in v drugem 1,53 mladiča/samico.

Upravljalci lovišč z izpolnjenim drugim delom obrazca o oceni t.i. "stalnih medvedov", ki se redno zadržujejo v posameznih delih njihovega lovišča, pa pri štetju niso bili zajeti, ocenjujejo, da je medvedov v celoti (skupaj šteti in nešteti) okoli 700.

LGO	Ocena številčnosti
Kočevsko-belokranjsko	354
Notranjsko	205
Krimsko	72
Dolomitsko	4
Novomeško	20
Obalno-kraško	15
Gorenjsko	5
Savinjsko-kozjansko	1
Triglavsko	5
Soško	14
Idrijsko	6
SKUPAJ	701

1.4 Zanesljivost podatkov o štetju in oceni številčnosti

Ocenjujemo, da so podatki pridobljeni s štetjem realni, medtem, ko je ocena številčnosti manj zanesljiva in odraža tudi subjektivni pristop ocenjevalcev stanja. Vendar obe "številki" v daljšem časovnem obdobju dejansko odražata sliko stanja v populaciji. Dvomljivi primeri podvajanja pri štetjih in ocenah številčnosti so bili v območnih analizah med delavci ZGS in odgovornimi osebami v loviščih v skladu s kvaliteto pridobljenih podatkov izloženi.

V skupni preglednici podajamo tudi rezultate predhodnih štetij in ocene številčnosti:

Leto in št. štetja	Število lokacij štetja	Skupaj preštetih	Samice	Mladiči v 1. in 2. življenjskem letu	Mladičev / samico	Ocena številčnosti
2000 – 1	206	228	51	87	1,71	580
2000 – 2	278	326	67	156	2,33	621
2000 – 3	315	432	84	156	1,86	696
2001 – 1	293	212	41	76	1,85	547
2001 – 2	290	285	57	103	1,81	566
2001 – 3	321	279	53	104	1,96	612
2002 – 1	349	344	57	105	1,84	731
2002 – 2	377	469	100	192	1,92	898
2003 – 1	378	291	52	93	1,79	708
2003 – 2	366	224	40	68	1,70	701

Gledano primerjalno vsa štetja skupaj je najbolj zanimiv podatek iz predzadnje kolone, kjer je število mladičev na samico (v 1. in 2. življenjskem letu) zelo stabilno in se najpogosteje giblje nekje okoli 1,8 in 2,0 mladiča na samico, z najnižjo dosedanjno vrednostjo oktobra 2003, le 1,70 mladiča na samico in najvišjo vrednostjo maja 2000, 2,33 mladiča na samico.

Podatki pridobljeni z zadnjim štetjem dajejo najnižjo vrednost vodenih mladičev na samico od leta 2000, z vrednostjo 1,70/samico.

1.5 Komentar o štetju v oktobru 2003

Štetje rjavega medveda je bilo oktobra leta 2003 organizirano kot do sedaj, ker pa smo malo pred tem v jeseni zaključili eno od pripravljanih akcij projekta LIFE na rjavem medvedu, ki analizira dosedanje oblike monitoringa in definira spremembe v načinih monitoringa v bodoče, smo poskušali le-te poskusno uveljaviti že v oktobrskem štetju. Predlagane spremembe so tudi prilagojene pripombam evropske Komisije za naravo in neodvisnih ekspertov v mesecu aprilu 2003 v Sloveniji. V ta namen smo iz dosedanjih 378 števnih mest (zadnje majsko štetje) po kriterijih medsebojne oddaljenosti krmišč, tipov krmišč in oddaljenosti od naselij izbrali 151 "stalnih števnih mest". Zaradi časovne stiske in strokovne organizacije ZGS ni uspel do podrobnosti določiti sistem že za oktobrsko štetje, pač so še vedno štel na istih števnih mestih kot v maju mesecu, le da so ob pobiranju obrazcev na izbrana stalna števna mesta dopisali kodo le-tega. Štetje medvedov v oktobru 2003 je bilo dogovorjeno s predstavniki LZS na Komisiji za veliko divjad in zveri v mesecu septembru. Kasneje so se za podrobnimi dogovori glede izvedbe organizirali še številni sestanki med in znotraj LGO, kjer je ZGS predstavnikom lovskih organizacij izrecno poudarilo pomen pravilne izvedbe štetja in podane ocene številčnosti. Glede na željo po medsebojnem sodelovanju so v štetje vključili številne sodelavce iz vrst nelovcev (delavci ZGS, gosti iz ARSO, posamezni novinarji, študentje univerzitetnega študija biologije), ki so dali štetju dodatno kredibilnost. Zbrani podatki o štetju in števni obrazci so bili predani v analizo strokovnjakom na BF – Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Način izkazovanja podatkov o štetju bo zaradi bistvenih razlik od dosedanjega načina monitoringa, predstavljen kasneje, pred napovedanim pomladanskim štetjem 2004.

1.6 Delo intervencijske skupine za rjavega medveda

Intervencijska skupina za primere konfliktov z rjavim medvedom je bila ustanovljena na podlagi sklepov Vlade RS in odločbe Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, št. 017–62/00, z dne 5. 4. 2000. Skupina deluje na podlagi pisnega operativnega dogovora s Policijo Republike Slovenije in na podlagi sklepa direktorja ZGS št. 16/00, z dne 30. 5. 2000. Skupina se ob primerih konfliktov z medvedmi odziva na intervencijsko številko 112 ali 113 – operativno komunikacijskega centra in Policije.

Iz arhiva dela intervencijske skupine je moč povzeti, da se je skupina v letu 2003 odzvala na 117 klicev za posredovanje, kar je le nekoliko manj kot v letu 2002. Intervencijska skupina pri svojem delu v okviru zakonskih in strokovnih pooblastil uporablja kot metode neposrednega reševanja težav z medvedmi odlov živih živali, plašenje s tehničnimi sredstvi in gumijastimi izstrelki ter usmrnitev živali s strelnim orožjem. V letu 2003 je bilo največ klicev za delovanje intervencijske skupine zabeleženih na širšem področju kočevske in dolenske regije – 64 klicev ter na področju notranjske regije – 42 klicev. Preostalo število klicev (13) odpade na druga območja Slovenije. Skupina na področju notranjske regije (Goričce), je v letu 2003 uspešno odlovila 2 živa medveda ter jih prepeljala na nekaj 10 kilometrov oddaljena gozdnata področja. Skupina je številnim prizadetim nudila tudi kemične repelente ter tehnično zaščito za odvrčanje medvedov ter opravila številne razgovore z občani in jih marsikdaj pomirila že s prihodi na kraj dogodka. V ta namen je bilo prevoženih 2.316 km in opravljenih 433 ur.

2.0 Odvzem rjavega medveda iz narave

Odvzem iz narave se izvaja na naslednja načina:

- **odvzem zaradi uravnavanja populacije;** izvaja se z odstrelom in odlovom živih živali ter njihovo preselitvijo izven populacijskega okvirja Republike Slovenije,
- **izredni odvzem;** je izredni odstrel konfliktnih osebkov ter beleženje dokazljivih izgub, ne glede na izvor.

2.1 Načrt odvzema rjavega medveda iz narave

Iz analize stanja in trenda gibanja populacije rjavega medveda in v skladu s cilji strategije upravljanja z rjavim medvedom, se za koledarsko leto 2004 na območju Republike Slovenije odvzame iz narave 80 rjavih medvedov, in sicer:

- **60 medvedov** (odvzem iz naslova uravnavanja populacije), kjer se pod strogo nadzorovanimi pogoji dovoljuje selektiven in omejen odvzem,
- **20 medvedov** (izredni odvzem) zaradi zdravja in varstva ljudi ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje, da se prepreči resna škoda, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu in vodi ter drugih vrstah premoženja,
- nujnosti izrednega odvzema zaradi konfliktnih situacij znotraj celotne kvote za izredni odvzem odloči za to pooblaščen Zavod za gozdove Slovenije na pobudo lovskih organizacij in lokalnih skupnosti. O odločitvi obvesti ministrstvo, pristojno za lovstvo, ministrstvo, pristojno za varstvo narave ter pristojno območno enoto Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in mladi. Izreden odvzem je možen kjerkoli in kadarkoli, ne glede na strukturo po teži. V primeru izrednega odvzema medvedke z mladiči v konfliktni situaciji, se vedno najprej odvzame mladiče in šele nato medvedko.

Predlagana višina predstavlja 16,5% populacije, glede na srednjo vrednost med prešteto in ocenjeno številčnostjo v letu 2003, to je 483 medvedov. Kolikor upoštevamo realno številčnost medvedje populacije v Sloveniji (srednja vrednost 600 osebkov), gre za odvzem 13,3% ocenjene populacije.

Smatramo, da je ob tako visoki stopnji reprodukcije, ki dosega med 1,7-2,3 poležena mladiča / medvedko / leto poleganja in ob zelo visoki stopnji preživetja teh mladičev ter ob ugotovljeni neskladnosti številčnosti populacije z zmogljivostjo okolja (predvsem Kočevska, Notranjska in Krimska regija), predlagana višina letnega odvzema v skladu s stanjem populacije, ki je stabilna do naraščajoča, vsekakor pa v nekaterih regijah nad nosilno kapaciteto okolja.

Odstotek odvzema je v osrednjem delu (po LGO, ki jih sem uvrščamo) tolikšen, da izpolnjuje oba cilja strategije upravljanja z rjavim medvedom, to je dolgoročno ohranitev vrste in zagotavljanje sobivanja medveda in človeka v robnem in prehodnem območju pojavljanja rjavega medveda, v območju izjemne prisotnosti pa v smislu preprečevanja širjenja populacije na območja, kjer medved tradicionalno ni bil prisoten in kjer njegova prisotnost izrazito vpliva na človekove dejavnosti v prostoru, saj bi lahko konfliktni dogodki posledično vplivali na negativen odnos ljudi do medveda.

2.2 Odvzem po lovsko gojitvenih območjih:

LGO	Štetje / Ocena številčnosti (obe štetji v 2003)	Odvzem	Ocenjene izgube in izredni odstrel – napoved	% na sr.vrednost štetih medvedov in ocenjeno številčnost
Kočevsko-belokranjsko	239	23	9	13,4
Notranjsko	139	22	5	19,4
Krimsko	58	7	2	15,5
Novomeško	17	2	1	17,6
Obalno-kraško	9	1	1	22,0
Gorenjsko	6		1	16,6
Savinjsko-kozjansko				
Soško – ZVKR	15	5	1	40,0
Idrijsko – ZVKR				
Dolomitsko – ZVKR				
SKUPAJ	483	60	20	16,5

Od predlagane kvote za odvzem zaradi upravljanja s populacijo (60 medvedov) se razdeli:

1. V osrednjem območju:

– celotno **Kočevsko belokranjsko LGO** z izjemo lovišč Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica in Semič – **22 medvedov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
15 (69%)	6 (25%)	1 (5%)	22

– celotno **Notranjsko LGO** z izjemo lovišč Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Zemon, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče-Košana – **21 medvedov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
14 (68%)	6 (26%)	1 (5%)	21

– celotno **Krimsko LGO** z izjemo lovišč Rakovnik, Grosuplje, Ivančna gorica, Krka, Šentvid pri Stični in Višnja gora – **5 medvedov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
4 (78%)	1 (11%)	-	5

– del **Zahodno visokokraške regije – osrednji del** (SZ od avtoceste Ljubljana – Razdrto), ki vključuje lovišča Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Idrija, Javornik, Krekovše, Col, Kozje stena, Nanos, Trebuša, Logatec-del lovišča severno od AC, Hotedršica in Trnovski gozd – **4 medvede**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
3 (75%)	-	1 (25%)	4

V osrednjem območju pojavljanja rjavega medveda se tako dovoli odvzem iz narave 52 rjavih medvedov.

2. V robnem območju:

– del **Kočevsko belokranjskega LGO** (lovišča Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica in Semič) – **1 medved**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
	1 (50%)	-	1

– del **Notranjskega LGO** (lovišča Zemon, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče-Košana) – **1 medved**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
	1 (50%)	-	1

– del **Krimskega LGO** (lovišča Grosuplje, Krka, Ivančna gorica – južno od mag. ceste Ljubljana–Zagreb in Višnja gora – južno od mag. ceste Ljubljana–Zagreb, Šentvid pri Stični–južno od mag. ceste Ljubljana–Zagreb) – **2 medveda**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (50%)	1 (50%)	-	2

– del **Novomeškega LGO** (lovišča Plešivica–Žužemberk – levi breg reke Krke, Toplice, Padež, Novo mesto, Dobrnič, Gorjanci, Orehovica, Šentjernej, Trebnje, Veliki Gaber in Mirna Peč) in del **Posavskega LGO** (lovišča Kostanjevica, Podbočje, Cerklje ob Krki, Čatež in Mokrice) – **2 medveda**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (50%)	1 (50%)	-	2

– del **Obalno-kraškega LGO** (lovišča Senožče, Vreme, Materija, Obrov, Podgorje, Kozina, Divača in Vrhe-Vrabče) – **1 medved**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
	1 (100%)	-	1

– del **Zahodno visokokraške regije** (SZ od avtoceste Ljubljana – Razdrto) – **robni del**, ki vključuje lovišča (Dole pri Idriji, Jelenk, Otavnik, Porezen, Čaven, Čepovan, Gorica, Grgar, Hubelj, Lijak, Most na Soči, Planota, Anhovo (levi del Soče), Vipava, Vojkovo in Rovte) – **1 medved** s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (100%)	-	-	1

V robnem območju se tako dovoli odvzem osmih rjavih medvedov.

V **prehodnem območju** in **območju izjemne prisotnosti** se izvaja le izredni odvzem v primeru konfliktnih situacij – ogrožanja ljudi in njihovega premoženja (lokalno ponavljajoča se škoda).

2.3 Težnostna razmerja za odvzem zaradi uravnavanja populacije

Težnostna razmerja, po katerih se razvršča rjave medvede, so:

V osrednjem območju:

- medvedi do 100 kg – **36 kosov** – 70%
- medvedi od 101 do 150 kg – **13 kosov** – 24%
- medvedi nad 150 kg – **3 kosi** – 6%

V robnem območju:

- medvedi do 100 kg – **2 kosa** – 25%
- medvedi od 101 do 150 kg – **6 kosov** – 75%
- medvedi nad 150 kg – **0 kosov**

V prehodnem območju in območju izjemne prisotnosti rjavega medveda je izreden odvzem možen kjerkoli in kadarkoli, ne glede na strukturo po teži. V primeru izrednega odvzema medvedke z mladiči, se vedno najprej odstreli mladiče in šele nato medvedko.

2.4 Razdelitev kvote odvzema zaradi uravnavanja populacije

Kvoto medvedov se znotraj dobe predvidene za odvzem razporedi tako, da se največ polovica medvedov odvzame v spomladanskem obdobju (1. 1. – 30. 4.), ostalo pa v jesenskem obdobju (1. 10. – 31. 12.)

Posamezna lovskogojitvena območja oziroma od njih pooblašteni organi ter Zavod za gozdove Slovenije (pristojna območna enota) se za odvzem dovoljenih medvedov po posameznih loviščih medsebojno dogovorita o odvzemu oziroma dodeljevanju odvzema znotraj LGO. Pri razdelitvi odvzema po loviščih znotraj LGO, naj se upošteva področja gostejše naseljenosti ljudi, kjer večja gostota medvedov ni zaželena, ker bi lahko povzročila nezaželene konflikte z ljudmi (obrobja večjih strnjenih gozdnih kompleksov z gostejšo naseljenostjo). Pri razdelitvi je potrebno upoštevati tudi dosedanje konfliktna situacije v letih 2000, 2001, 2002 in 2003 ter v tem smislu razporediti načrtovani odvzem tako, da se posameznim upravljalcem razdeli tudi več medvedov, kot samo enega. Sicer pa, če navedenih razlogov ni, naj LGO in ZGS istemu lovišču ne dodelujeta odvzema medveda v dveh zaporednih letih. Težišče načrtovanega odvzema naj bo v osrednjem in robnem območju medveda usmerjeno na mlajše, potencialno problematične osebkke. Pisni razdelilnik odvzema medveda po loviščih, ki ga izdelata pristojni organ LGO in Zavod za gozdove Slovenije (pristojna območna enota), morajo upravljalci lovišč obvezno upoštevati. Zavod za gozdove Slovenije in pristojni organ LGO skupaj z razdelilnikom tudi geografsko opredelita lovišča oziroma njihove dele, in način odvzema. To je še zlasti potrebno upoštevati tam, kjer lovišča sekajo mejo posameznega medvedjega življenjskega območja, ki je opredeljeno s strategijo upravljanja z rjavim medvedom. Pisni razdelilnik in geografsko razdelitev odvzema morata organ LGO in krajevno pristojna enota ZGS dostaviti Oddelku za gozdne živali in lovstvo ZGS in Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

V primeru, da je število konfliktnih situacij tekom leta iz naslova izrednega odvzema večje, kot je predvideno s tem načrtom in pred jesenskim terminom odvzema medveda iz naslova uravnavanja populacije (pred 1. 10. 2004), mora pristojni organ LGO in Zavod za gozdove Slovenije (krajevno pristojna območna enota) zmanjšata kvoto odvzema v LGO iz naslova uravnavanja populacije in o tem obvestiti ministrstvo pristojno za lovstvo, Oddelek za gozdne živali in lovstvo na ZGS in Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano. Ministrstvo pristojno za lovstvo temu ustrezno spremeni načrt odvzema velikih zveri za leto 2004.

Nerealiziran odvzem v posameznem življenjskem območju medveda se ne sme prenašati v možnost realizacije drugega območja.

2.5 Odstopanja od dovoljene težnostne strukture odvzema iz naslova uravnavanja populacije

Zaradi težav pri ocenjevanju teže medveda pri odvzemu iz naslova uravnavanja populacije se dovoli naslednje preko-
račitve težnostnih kategorij:

- v kategoriji do 100 kg 20% tolerance bruto teže,
- v kategoriji od 100 do 150 kg 15% tolerance bruto teže.

Ta odstopanja se ne štejejo za kršitev načrta, pač pa morata ZGS in pristojni organ LGO ob izpolnitvi kvote v posamezni težnostni kategoriji takoj izvesti prerazporeditev ali obvestiti upravljavce o koncu odvzema iz naslova uravnavanja populacije v določeni težnostni kategoriji. Omenjeno določilo o težnostnih odstopanjih ne velja za izgube in v primeru konfliktnih dogodkov – izrednih odvzemov.

3.0 Načini in pogoji odvzema rjavega medveda

3.1 Način odvzema

Odvzem se izvaja na naslednji način:

- v **osrednjem območju in v robnem območju** se odvzem zaradi uravnavanja populacije izvaja le z visoke preže na krmiščih za divjad. V predelih gostejše naseljenosti ljudi se lahko izvaja kjerkoli z visoke preže,
- izredni odvzem se lahko, ne glede na življenjsko območje medveda, izvede na vse zakonsko dovoljene načine lova, razen pogona. O načinu in času odvzema odloči Zavod za gozdove Slovenije oziroma v primeru ogrožanja življenja in premoženja ljudi intervencijska skupina, imenovana z odločbo MKGP.

3.2 Pogoji odvzema

Pri odvzemu medveda morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji, ki jih mora izpolniti upravljavec lovišča in lovec, kateremu je upravljavec zaupal odvzem:

- da bo odvzem medveda iz naslova uravnavanja populacije v osrednjem in robnem območju potekal skladno s točko 3.1;
- da bo lovca, ki mu je zaupan odvzem medveda, pri čakanju na preži vedno spremljal lovec – spremljevalec z najmanj 10 let prakse, ki zna medveda tudi v slabših vidnih okoliščinah (npr. ob lunini svetlobi) dobro oceniti. Spremljevalec odgovarja, da bo lovec streljal samo na medveda težnostne kategorije, ki je za odstrel dovoljena, da ne pride do odvzema medvedke ki vodi mladiča v prvem življenjskem letu, da ne pride do nepremišljenih in tveganih strellov, ki povečujejo možnosti obstrelitve medveda in da v primeru, če kljub odgovorno oddanemu strelu medved ne obleži na nastrelu ali v vidni bližini, zagotovi iskanje medveda s psom krvosledcem, ki je svojo uporabnost pri iskanju ranjenega medveda že dokazal v praksi,
- da bo v primeru uplenitve medveda zagotovil pravočasno obveščanje in ustrezno ravnanje z uplenjenim medvedom;
- da bosta uplenitelj in upravljavec lovišča takoj po uplenitvi, najkasneje pa v 12 urah, obvestila za gozdne živali in lovstvo pristojno osebo območnega Zavoda za gozdove Slovenije, ki bo naredila pregled in izmero uplenjenega medveda še pred izkoženjem. Enako obveščanje je obvezno ob najdbi poginulega ali kakorkoli drugače odvzetega medveda.

II. VOLK

1. Izhodišča za odvzem iz narave

1.1 Stanje populacije in dosednji trend odvzema volka

Pregled odvzetih volkov iz narave v sedmih lovskih letih (1. 4. tekočega leta do 31. 3. naslednjega leta) v času od I. 1994 do 2000 ter odvzem v treh koledarskih letih 2001, 2002 in 2003 po vzrokih:

Št. odvzetih volkov – cela Slovenija				
Leto	Odvzem iz naslova uravnavanja populacije	»Izredni in ilegalni odvzem«	Izgube	Skupaj odvzem
Lov. leto 94/95	-	-	-	-
Lov. leto 95/96	-	2	-	2
Lov. leto 96/97	-	-	-	-
Lov. leto 97/98	-	-	-	-
Lov. leto 98/99	2	-	1	3
Lov. leto 99/00	-	1	-	1
Lov. leto 00/01	-	-	3	3
Koled. leto 2001*	4	-	1*	5*
Koled. leto 2002	5	-	-	5
Koled. leto 2003	4	5	2	11
Skupaj 94/03	15	8	6	29

* v vrstici koledarsko leto 2001 je všteti tudi 1 volk, ki ga prištevamo tudi v odvzem lovskega leta 2000/01 (1. 4. 2000 – 31. 3. 2001), v skupnem zbirniku (94/03) pa ni dvojno zajet

Iz analize 10-letnega odvzema volkov iz narave izhajajo naslednje ugotovitve:

– ocenjuje se, da je odvzem volkov iz narave že kar nekaj let precej nižji od prirastka; odločbe za odvzem iz naslova uravnavanja populacije so bile izdane v zadnjih desetih letih le štirikrat,

– v odvzemu prevladujejo mlajši volkovi, tako med izgubami, kot po večini tudi med odvzetimi volkovi iz naslova uravnavanja populacije,

– kar štirje volkovi v preteklih letih so bili dokazano ilegalno ustreljeni, po informacijah (nedokazanih) s terena, pa je teh primerov precej več. Vzrok je v tradicionalni konkurenci lovca in "volka-lovca", precejšnjem povečanju populacije v zadnjih letih in s tem povezanim plenjenjem divjadi ter pasivnem varstvu populacije volka (popolna zaščita v posameznih letih in s tem povezanimi ilegalnimi odvzemi), ki v nasprotju z aktivno obliko varstva populacije volka (določanje vsakoletnega odvzema, ki zmanjšuje ilegalne oblike odvzema), omogoča zadovoljiv nadzor nad stanjem populacije volka v Sloveniji.

Iz analize odvzema zadnjega leta (2003) izhajajo naslednje ugotovitve:

– le štirje volkovi so bili odvzeti iz narave zaradi uravnavanja populacije, dva sta bila povožena na cestišču, štirje so bili izredno odvzeti zaradi nastanka konfliktnih situacij, en volk (za katerega ni bila izdana odločba), pa je bil ustreljen v LD Kočevje kot "pomota" na skupnem lovu

– odvzem je bil opravljen zelo hitro in relativno brez težav, kar nakazuje večjo številčnost. Tudi prerazporejen izredni odvzem volka v Obalno-kraško LGO, ki je bil izvršen v jeseni je bil realiziran v treh dneh od izdaje odločbe MKGP

– odvzete so bile štiri mlajše a spolno zrele samice,

– skorajda polovica odvzetih živali je imela garje.

1.2 Stanje in trend škod po volku

Na podlagi do sedaj zbranih podatkov o nastali škodi po volku na domači živini (skladno z metodologijo izplačila odškodnine) ter 10-letna analiza kaže naslednje stanje:

Leto	Število škodnih primerov	Škoda v SIT
1994	-	-
1995	12	540.000,00
1996	19	3,109.750,00
1997	10	1,228.230,00
1998*	30	10,872.077,00
1999	24	7,911.839,00
2000	64	13,191.000,00
2001	81	17,917.630,00
2002	154	35,816.000,00
2003**	56	8,505.651,00

*Op.: škoda v SIT ni korektno primerljiva, ker je bila odškodnina za eno domačo žival v letih 1994 do 1997 2- do 3-krat nižja kot od tu naprej,

**Op.: poslani zahtevki oškodovancev s strani ZGS na MKGP. Dokončna analiza dejanskih izplačil bo po uskladitvi podatkov z MKGP znana v prvih mesecih 2004.

Iz preglednice je razvidno, da so po številu primerov škode pri volku z rahlimi nihanjem v zadnjih štirih letih v značilnem porastu, z izjemnim porastom v letu 2002, v letu 2003 pa so spet nekoliko upadle. Nominalna vrednost je trendu primerno varirala. V letih 2000, 2001 in 2002 presega škodo po medvedu, v letih 2001 in 2002 kar znatno, medtem, ko je v letu 2003 spet precej nižja od škode po medvedu.

Število škodnih primerov v letu 2003 je enakomerno porazdeljena med področja notranjske (17 primerov), obalno-kraške (20 primerov) ter kočevsko-belokranjske regije (19 primerov). Ocenjena škoda po volku na območju kočevsko-belokranjske regije se je znatno povečala oziroma kar za 90%.

1.3 Monitoring volka in ocena številčnosti populacije

Ocena številčnosti populacije, ki so jo podali vodje odsekov za divje živali in lovstvo v sodelovanju z lovskimi organizacijami govori o 70 do 100 živalih ter o več aktivnih leglih tako na področju notranjsko-obalno-kraške; krimske, dolenske ter kočevske regije. V letu 2003 je bilo prvič zabeležen nov brlog – leglo na vznožju Slavnika. Številna neposredna videnja živali, tako s strani lovcev in ostalih naključnih opazovalcev, nakazuje trend naraščanja populacije.

Vzorčni monitoring velikih zveri na GL Medved

indeks opažanj	1992	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001	2002	2003
volk	185=100	1,77	0,80	1,57	1,02	0,51	0,38	0,72	0,55	0,55	0,90	1,61

Podatki monitoringa v GL Medved za leto 2003 kažejo v primerjavi s predhodnim letom močan porast števila opaženih znakov prisotnosti volka (+79%), ki so dosegla najvišjo vrednost v desetletju.

Za območje GL Medved in VI. Kočevsko- Belokranjskega LGO na podlagi podatkov monitoringa sklepamo na hitro rast številčnosti volka.

2.0 Odvzem volka iz narave

Odvzem volkov iz narave se izvaja samo v primeru **izrednega odvzema**. Izredni odvzem je izredni odstrel konfliktnih osebkov ter beleženje dokazljivih izgub, ne glede na izvor.

2.1 Načrt odvzema volka iz narave

V koledarskem letu 2004 se na območju Republike Slovenije dovoli odvzem 14 volkov, in sicer:

- **14 volkov** (izredni odvzem) zaradi zdravja in varstva ljudi ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje, da se prepreči resna škoda, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu in vodi ter drugih vrstah premoženja,
- o nujnosti izrednega odvzema zaradi konfliktnih situacij znotraj celotne kvote za izredni odvzem odloči za to pooblaščen Zavod za gozdove Slovenije na pobudo lovskih organizacij in lokalnih skupnosti. O odločitvi obvesti ministrstvo, pristojno za lovstvo, ministrstvo, pristojno za varstvo narave ter pristojno območno enoto Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano. Izreden odvzem je možen kjerkoli in kadarkoli. V primeru izrednega odvzema volkulje z mladiči v konfliktni situaciji, se vedno najprej odvzame mladiče in šele nato volkuljo.

3.0 Ostala določila odvzema volkov iz narave

Za odvzem volka iz narave se, kolikor ni s tem načrtom podrobneje predvideno, smiselno uporabljajo vsebine, ki jih predvideva načrt za odvzem rjavega medveda (evidence in poročanje, pogoji odvzema, ipd.).

III. RIS

1. Izhodišča za odvzem iz narave

1.1 Stanje populacije in dosednji trend odvzema risa

Pregled odvzetih risov iz narave v sedmih lovskih letih (1. 4. tekočega leta do 31. 3. naslednjega leta) v času od l. 1994 do 2000 ter odvzem v koledarskih letih 2001, 2002 in 2003 po vzrokih:

Št. odvzetih risov – cela Slovenija				
Leto	Odvzem iz naslova uravnavanja populacije	»Izredni in ilegalni« odvzem	Izgube	Skupaj odvzem
Lov. leto 94/95	-	-	-	-
Lov. leto 95/96	2	-	-	2
Lov. leto 96/97	2	1	-	3
Lov. leto 97/98	-	-	2	2
Lov. leto 98/99	-	-	1	1
Lov. leto 99/00	-	-	1	1
Lov. leto 00/01	-	-	-	-
Koled. leto 2001	1	1	-	2
Koled. leto 2002	3	-	-	3
Koled. leto 2003	1	-	-	1
Skupaj 94/03	9	2	4	15

Iz analize odvzema risov iz narave izhajajo naslednje ugotovitve:

- ocenjuje se, da je odvzem risov iz narave že nekaj let minimalen; odločbe za odvzem iz naslova uravnavanja populacije so bile izdane v zadnjih desetih letih le petkrat,
- odvzem risov je teritorialno razpršen, čeprav je večji del realiziran v Kočevsko-belokranjskem in Notranjskem LGO,
- izgube predstavljajo znaten delež v celotnem odvzemu, bodisi da gre za povoze ali pogine (posamezne telesno oslabele živali).

Iz analize odvzema zadnjega leta (2003) izhaja, da je bil iz naslova uravnavanja populacije odvzet en sam ris, odrasel samec, v Kočevsko-belokranjskem LGO.

2.3 Stanje in trend škod po risu

Ocena trenutnega stanja na podlagi do sedaj zbranih podatkov o nastali škodi po risu na domači živini (skladno z metodologijo izplačila odškodnine) ter 10-letna analiza kaže naslednje stanje:

Leto	Število škodnih primerov	Škoda v SIT
1994	-	-
1995	25	1,254.954,00
1996	2	93.000,00
1997	8	308.850,00
1998*	21	2,449.400,00
1999	15	1,731.000,00
2000	14	2,159.000,00
2001	29	5,388.000,00
2002	19	2,975.000,00
2003**	29	4,087.000,00

*Op.: škoda v SIT ni korektno primerljiva, ker je bila odškodnina za eno domačo žival v letih 1994 do 1997 2- do 3-krat nižja kot od tu naprej,

**Op.: poslani zahtevki oškodovancev s strani ZGS na MKGP. Dokončna analiza dejanskih izplačil bo po uskladitvi podatkov z MKGP znana v prvih mesecih 2004.

Iz preglednice je razvidno, da število primerov škod po risu iz leta v leto nihajo, temu primerno tudi nominalna vrednost škod. V letu 2003 je škoda po risu primerljiva s preteklimi petimi leti, tako po številu primerov, kot po nominalni vrednosti.

Število škodnih primerov v letu 2003 je največje na področju triglavske ter kočevsko-belokranjske regije, škoda pa se pojavlja tudi na področju soške, gorenjske in obalno-kraške regije.

2.3 Monitoring risa in ocena številčnosti populacije

Ocena številčnosti populacije, ki so jo podali na podlagi monitoringa vodje odsekov za divje živali in lovstvo v sodelovanju z lovskimi organizacijami govori o do največ 50 živalih ter o premiku aktivnih jeder prisotnosti risa iz klasičnih območij kočevske in notranjske bolj proti zahodu in severu Slovenije. Videnja živali, tako s strani lovcev in ostalih naključnih opazovalcev so zaradi izrazito prikritega načina življenja maloštevilna, tako da so bolj izraženi posredni znaki prisotnosti – sledi in plenjenja domačih in prostoživečih živali, pa tudi ti se zmanjšujejo. O težavnosti lova na risa in tudi o nizki številčnosti priča tudi slaba realizacija zadnje odločbe, z odvzemom le ene živali. Ocenjuje se, da je ris številčno v upadanju, za kar gre vzroke iskati tudi v nedokazanih ilegalnih odstrelkih.

Vzorčni monitoring velikih zveri na GL Medved

indeks opažanj	1992	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001	2002	2003
ris	70=100	0,96	0,24	0,39	0,21	0,48	0,97	1,10	0,59	0,49	0,46	0,59

Podatki monitoringa v GL Medved za leto 2003 kažejo v primerjavi s predhodnim letom porast števila opaženih znakov prisotnosti risa za 28% (četrti najvišja vrednost v desetletju).

Za območje GL Medved in VI. Kočevsko- Belokranjskega LGO na podlagi podatkov monitoringa sklepamo na stabilno populacijo risa.

2.0 Odvzem risa iz narave

Odvzem iz narave se izvaja na naslednja načina:

- **odvzem zaradi uravnavanja populacije**; izvaja se z odstrelom in odlovom živih živali ter njihovo preselitvijo izven populacijskega okvirja Republike Slovenije,
- **izredni odvzem**; je izredni odstrel konfliktnih osebkov ter beleženje dokazljivih izgub, ne glede na izvor.

2.1 Načrt odvzema risa iz narave

V koledarskem letu 2004 se na območju Republike Slovenije dovoli odvzem dveh risov, in sicer:

- **1 ris** (odvzem iz naslova uravnavanja populacije), kjer se pod strogo nadzorovanimi pogoji dovoljuje selektiven in omejen odvzem,
- **1 ris** (izredni odvzem) zaradi zdravja in varstva ljudi ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje, da se prepreči resna škoda, zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvi in vodi ter drugih vrstah premoženja,
- nujnosti izrednega odvzema zaradi konfliktnih situacij znotraj celotne kvote za izredni odvzem odloči za to pooblaščen Zavod za gozdove Slovenije na pobudo lovskih organizacij in lokalnih skupnosti. O odločitvi obvesti ministrstvo, pristojno za lovstvo, ministrstvo, pristojno za varstvo narave ter pristojno območno enoto Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano. Izredni odvzem je možen kjerkoli in kadarkoli.

2.2 Odvzem iz naslova uravnavanja populacije po lovsko gojitvenih območjih

Predlagani **odvzem risa (1 kos)** iz naslova uravnavanja populacije ni potrebno natančneje opredeliti po LGO, vendar se, skladno s sklepi II. mednarodne konference skupine SCALP (*Status and Conservation of Alpine Lynx Population*) iz Amdena v Švici (maj 2003), ki deluje pod okriljem Sveta Evrope oziroma v povezavi z Bernsko konvencijo, **odvzem ne dovoli za t.i. alpsko in predalpsko območje Slovenije oziroma severno od avtoceste Maribor – Ljubljana – Razdrto – Nova Gorica** (na tem zadnjem delu kjer še ni neposredne povezave z AC pa po stari magistralni cesti).

Odvzem ni dovoljen tudi v loviščih, kjer poteka projekt proučevanja risa in divje mačke, ki ga vodi doc. dr. Ivan Kos iz BF – Oddelka za biologijo.

Odvzem se ne izvaja zaradi povzročenih škod, temveč zaradi aktivnega varstva vrste, saj številne informacije govorijo v prid pavšalnim trditvam o številnih ilegalnih odstrelkih. Odvzeti risi bodo tako povečali zanimanje za vrsto samo, za njen monitoring in za raziskave, potrebne za vedenje o morfologiji in genetiki "naše" populacije.

3.0 Ostala določila odvzema risov iz narave

Za odvzem risa iz narave se, kolikor ni s tem načrtom podrobneje predvideno, smiselno uporabljajo vsebine, ki jih predvideva načrt za odvzem rjavega medveda (evidence in poročanje, pogoji odvzema, ipd.).

4.0 Vzorčenje za potrebe znanstveno-raziskovalnih dejavnosti in zatiranja bolezni

Truplo vsakega odvzetega risa je uplenitelj oziroma upravljavec lovišča dolžan dostaviti na preiskavo Veterinarski fakulteti. Za potrebe raziskav oziroma raziskovalnih nalog je Veterinarska fakulteta dolžna posredovati potrebne vzorce tkiv Biotehniški fakulteti – Oddelku za biologijo. Veterinarska fakulteta in Biotehniška fakulteta sta o rezultatih preiskave dolžna izdelati poročilo in ga posredovati ministrstvu, pristojnemu za lovstvo in Zavodu za gozdove Slovenije.